Posamezna številka 1 K. Poštnina plačana v gotovini.

Štev. 218. V Ljubljani, v petek, dne 24. septembra 1920. Leto XLVIII.

SLOVENEC

»SLOVENEC« velja po pošti za vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 180·—
za pol leta „ . . „ 90·—
za četrt leta „ . . „ 45·—
za en mesec „ . . „ 15·—
Za inozemstvo celoletno K 240·-

Sobotna izdaja:
Za celo leto . . . . . K 30·—
za inozemstvo . . . . „ 35·—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. štv. 50, upravn. štv. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-hero. 7563.

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po K 6·—
poslana itd. . . po K 9·—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15
Izhaja vsak dan izvzemši po nedeljek in dan po prazniku ob 5. uri zjutraj.

Plebiscit bo 10. oktobra.

LDU Ljubljana, 23. septembra. Iz Celovca se nam poroča: Plebiscitna komisija je ugotovila, da so sedaj izpolnjeni vsi predpogoji, določeni v saintgermainski mirovni pogodbi za izvedbo plebiscita, ki se bo vršil v coni A na dan 10. oktobra t. l.

Versko vprašanje in konstituanta.

Po znanem izreku nemškega kneza pesnika leži na dnu vseh velikih vprašanj versko. Na zunaj izgleda, kakor da bi se veliki boj, ki po vojni pretresa ves izobraženi svet, bil samo za vprašanje vsakdanjega kruha, za preproste materijalne dobrine, za izenačenje najelementarnejših življenjskih pogojev. Temu v resnici ni tako. Komunistični liderji so večkrat poudarjali, da jim ni samo za najpravičnejšo rešitev socialnega problema, temveč zato, da se ustvari čisto nova duhovna kultura, kateri ima novi gospodarski red služiti samo za podlago. Ta življenjski nazor se imenuje proletarski, obstoji pa bistveno v tem, da se človeštvo otrese vseh starih predstav o svojem izvoru, smotru in ciljih, ki so baje natorni produkt kapitalističnega gospodarstva. Z drugimi besedami, emansipacija od nadnaravnih načel krščanstva je vodivna misel komunističnega programa, takorekoč njegova filozofska stran.

Racijonalistični liberalizem je več ali manj izhajal iz ravnote točke. Pravzaprav je on v tem oziru le predhodnik socializma, iz katerega se je vsled gromadnega pritiska kapitalizma na mase razvil skrajnji komunizem. Siromašni sloji človeštva so le dosledni, ako se oklenejo evangelija ruskih bosjakov, če je krščanstvo zmota in praznoverje. Liberalizem se je zbal posledic svoje lastne ideologije, prenesene na delavske mase, in je zato kot svetovni nazor izgubil danes vso tvorilno življenjsko moč, živeč dalje med izvestnim delom meščanske družbe samo po sili inercije. Glavni boj duhov se vrši danes samo med krščanstvom in komunizmom kot najmočnejšo protikrščansko silo, liberalizem pa niha sem in tja, iščoč v boju za obstoj opore zdaj pri desnici, zdaj pri levici.

V kulturnem boju gre liberalizem skupaj s socializmom. Sicer so socialisti tu in tam stali v eni fronti s katoličani proti liberalni proticerkveni zakonodaji, to pa le iz oportunističnih razlogov, kadar so izjemne postave zoper Cerkev ogrožale tudi obstoj socialističnih društev. Komunisti kot stranka ekstremnih utopistov, bi do verskih društev, v prvi vrsti pa do Cerkve ne poznali prav nobenih ozirov, če bi prišli do moči. To nam dokazuje Rusija, kjer je Cerkev danes tako preganjana kakor za časa Dioklecijana. Liberalne stranke bi na zunaj ne šle tako daleč, toda v bistvu bi gotovo podpirale vsako akcijo, ki bi oslabila Cerkev in ji odvzela vpliv na javno življenje. To se ne da prikriti z nobenimi frazami. Zakaj vsak inteligentni človek ve, da se pod besedami »rimska vlastiželjnost«, »srednjeveško mračnjaštvo« in »duhovniška premoč« ima misliti katoliška Cerkev, ki je za nas krščanska.

V naši bodoči konstituanti bodo prišle v razpravo stvari cerkveno-političnega in versko-kulturnega značaja, ki bodo na dolgo odločevale o razvoju Cerkve in vseh krščanskih in nekrščanskih konfesij v naši državi. Fiksiralo se bo splošno načelno razmerje Cerkve do države, odločilo o verskem ali laičnem značaju šole, urejale zakonske zadeve, ločitev zakona, mešani zakoni itd. Pri tem se bo razvnelo marsikaj, kar bo podobno kulturnemu boju.

Jasno in odločno treba pri tej priliki poudariti, da si mi kulturnega boja ne samo ne želimo in se ga moramo izogibati, ampak da ga smatramo za škodljivega za obstoj in konsolidiranje naše mlade države. Naša država sestoji iz več krščanskih in ene nekrščanske konfesije, katera ima tudi velike etične dobrine v sebi. Noben pameten človek danes ne zagovarja načela, da ima naša država biti izključno konfesijonalna in nikdo ne stremi pri nas za uresničenjem državnih idealov Gregorija VII. ali Inokentija III. To so le bajke, ki tvorijo stari arzenal bojevnikov zoper katoličtvo. Ako bi se kulturni boj izvajal samo proti katoliški Cerkvi, ne pa proti bratski pravoslavni, bi to odbilo katoliške elemente od države, ki bi se dala izrabiti za orožje v takem boju, če bi se pa začel splošno proti krščanskim temeljem naše duhovne kulture, bi se proti temu vzdignil ne samo pravoslavni, temveč tudi muslimanski element. Treba pomisliti, da se pravoslavje po moskovskem cerkvenem zboru in po ustanovitvi enotne srbske patriarhije danes nahaja v stadiju preporoda in da se tam že energično vzbujajo krščanske socialne sile, tako da bi kulturnobojni elementi utegnili čez noč stati pred enotno fronto krščanskomislečih sodržavljanov. Kako nevarno bi taka borba, ki naravno na obeh straneh vzbuja najsilnejše nagone, pretresala državo in ogrožala njeno notranje edinstvo, o tem je odveč govoriti.

Žalibog so pri nas nekateri nedalekovidni politiki že začeli s poizkusi zanesti kulturni boj v državo, seveda samo nasproti katoliškemu elementu. Demokratska stranka je svoj čas ob priliki imenovanja djakovskega škofa odrekala Sv. Stolici pravo imenovanja. Ministrstvo Davidovića je izdelalo šolski zakon, glasom katerega bi se imel verski pouk v šoli odstraniti in nadomestiti z laično moralo, ustanavljanje zasebnih šol pa se je imelo prepovedati. Demokrat Grdić, poverjenik za prosveto v Bosni, je prepovedal marijanske kongregacije na srednjih šolah, isto je zahteval član »Narodnega kluba« Bazala za Hrvatsko, zagovarjajoč vsaj državni kontral nad nabožnimi srednješolskimi društvi. Ban Laginja se je službeno vmešal v vprašanje mešanih zakonov in ako bi se že vpošteval z ozirom na bratski srbski narod njegov razlog, da bi cerkvene oblasti bile v slučaju mešanih zakonov med katoliki in pravoslavnimi do skrajne mere popustljive, ne kaže o katoliškem mišljenju, ako je ban takrat predložil ministrstvu, da naj vzame v pretres uvedbo civilnega zakona. Ob priliki razprave o volivnem zakonu je demokratska stranka prišla s zloglasnim »kanzelparagrafom«. To so pojavi, ki dajo veliko misliti.

Kakor že rečeno, katoliške jugoslovanske stranke ne bodo dale povoda, da se načnejo v konstituanti vprašanja, ki bi mogla izzvati državi skrajno škodljiva gibanja, izvirajoča iz borbe med religioznim in antireligioznim svetovnim naziranjem. Tak boj bi izzvale le stranke, ki bi na ureditev bodočega razmerja med Cerkvijo in državo gledale z odločno protikrščanskega, protikatoliškega stališča. Zahteva po ločitvi Cerkve od države bi v današnjih razmerah pomenjala rešitev v neugodnem smislu za Cerkev. Za tako ločitev naš narod tudi ni pripravljen, niti bi jo razumel in bi to le razburilo duhove. Tudi bi se z ozirom na posebne razmere, v katerih živi pravoslavna Cerkev, ne dala izvesti, a da bi se to načelo moralo izvesti pricipielno za vse konfesije, se nam zdi jasno. Ne gre namreč eno Cerkev postaviti pod neugodne pogoje organizacije civilnopravnega značaja, drugo pa smatrati za javnopravno. Edino umestna in združena z najmanjšimi pretresljaji je rešitev potom konkordata, v kolikor se tiče katoliške Cerkve, popolne avtonomije, v kolikor se tiče drugih konfesij in Muslimanov. Če se bodo liberalne stranke tega načela držale, bodo storile največjo uslugo državi, njenemu edinstvu in konsolidaciji. Če ne, bo odgovornost za posledice padla edino nanje. Mi mislimo, da ga ni razumnega in rodoljubnega človeka v državi, naj bo še tako svobodomiseln, da bi radi svetovnonazornih vprašanj hotel izzvati v Jugoslaviji, ki jo čaka toliko važnih nalog neposredno življenjskega značaja, tako razburkajočo borbo, kakor je borba za in proti verskemu mišljenju. Pametne popustljivosti je povsod v politiki treba in jo bo, upamo, tudi tukaj.

Našim delegatom na pot!

Prihodnje dni se bodo v Pallanzi prekinjeni pregovori med nami in Italijani nadaljevali. Ne spuščamo se na opolzla tla prorokov in zato si tudi ne lastimo sodbe kak uspeh prinesejo pogajanja. Dobro pa vemo, na kateri osnovi bi se morala vršiti pogajanja in to hočemo povdariti, čeprav se zavedamo, da nimamo formalnega prava, dajati našim delegatom kakoršnakoli bodi navodila. Storimo pa to predvsem zategadelj, ker smo videli, kako se je v Pallanzi pozabljalo na mnoge in bistvene pogoje našega obstoja. Da se to ne ponovi, dvigamo še enkrat svoj glas brez ozira, ali smo poklicani ali ne.

Mi hočemo popolno rešitev jadranskega vprašanja, katero naj bo enkrat za vselej končano. Samo taka rešitev je dobra, ker vsaka druga samo odloži odločilni boj. Tudi mi dobro vemo, da pri Italijanih ni pričakovati toliko razumnosti, rešiti jadranski problem na način, ki bi za vse večne čase končal boj med nami in njimi. Zato verujemo, da ne dosežemo pri obljubljenih pogajanjih rešitve vprašanja, temveč samo njegovo odložitev. Toda tudi za slučaj odložitve vprašanja mora priti začasno kaka rešitev, ki nam omogoči dalje čakati. **Absolutno ne morejo priznati nobenega kompromisa, ki bi dal Italijanom možnost svoje postojanke dan za dnem utrjevati, nam pa dan za dnevom ugrabil.** Z drugimi besedami, sedanje razmere na zasedenem ozemlju se morajo izpremeniti popolnoma.

Ne poznamo nobene krivične administrativne geometrije, ki bi umetno ustvarjala okrožja z italijansko večino. Ves naš narod je eno, ves naš narod ima samo eno voljo, eno željo, da živi skupno, da si medsebojno pomaga. Zato: vsi Jugoslovani na zasedenem ozemlju so eno, tvorijo eno administrativno celoto.

Ne priznavamo na svoji zemlji nobenih tujih gospodarjev. Naš narod je vsaj tako zrel ko italijanski in zato se more upravljati sam. Radi tega zahtevamo: Vsi Jugosloveni tvorijo eno administrativno celoto in se upravljajo sami, so avtonomni!

Ne priznavamo nobenega nasilja nad našimi ljudmi, pa se naj ono kaže na sodnem, gospodarskem, političnem, šolskem ali kateremkoli polju. Zato zahtevamo od Italijanov čisto sodnijo, ki more in bo kaznovala vsako nasilje od katerekoli strani tudi fašistov, magari da nosijo deset hrabrostnih italijanskih svetinj. Zato zahtevamo od italijanske vlade, da zakliče z mogočno besedo vsakemu italijanskemu prenapetežu: Roke proč od slovenske šole, roke proč od pravic Jugoslovenov. Razvoj Jugoslovenov na zasedenem ozemlju je mogoč le, če imajo oni sami možnost, da čuvajo svoja prava, da si ustvarjajo vse predpogoje za uspešno gospodarsko in kulturno življenje. Zato ne priznamo avtonomije, ki je samo na papirju, temveč le realno avtonomijo, ki našim tudi to da, kar obljubuje.

Ne priznamo nobene rešitve jadranskega vprašanja, ki ne da našemu narodu vsega, kar mu treba, da živi skoro svoje državno življenje. Država v državi, to zahtevamo, ako že mora naš človek ostati pod Italijo.

Naj nam nikdo ne govori, da Italija države v državi ne more pripustiti. Imejte samo toliko potrpežljivosti in počakajte, da pridejo Italijani s svojim načrtom, kako obvarovati italijanske manjšine pri nas. Tedaj pa uvidite, da njim princip države v državi nikakor ni tako tuj. Kar pa je za nje dobro, to more biti enkrat tudi za nas sprejemljivo.

Položaj je za nas danes sigurno ugoden. Italija je še vedno na pragu revolucije

LISTEK.

Domovina.

August Strindberg. — Prevel I. S.

Češnje so polne cvetja in žolna tolče v zatišju male goščave.

Mladi mož sedi pred kmečko hišo, ki jo je vzel za poletje v najem. Brez ovratnika in brez manšet pripravlja svoj trnek in srka svež majski zrak vase, ki se meša z vonjavo tobakovega dima.

Njegova mlada žena je poleg, in mu izpraznjuje potno torbo, in otroci se igrajo v vrtu, kjer so tulpe in narcise jedva pogledale iz tal.

»Res, lepo je biti na deželi!« zakliče mož. »Kako se mi gabi mesto!«

In pokazal je na oblake dima, ki so ležali daleč na obzorju, v smeri, kjer je ležalo v daljavi mesto.

»Ko bo pa prišla jesen, se ti bo gabila dežela in boš pel hvalo mestu,« je odgovorila žena.

»Ti misliš, da je to vprašanje toplote ali mraza?«

»Da, zakaj ne.«

Toda otroci so pritekli in vpili iz ponega grla:

»Lastavice, lastavice, tamle prihajajo!«

Zrak je odmeval od čvrčanja prihajajočih lastavic, ki so prišle,da si ogledajo gnezda od prejšnjega leta, ki so bila pritrjena pod podstrešjem.

»Lastovice prinašajo srečo v hišo! Ali ne, mama?« je vprašal najmlajši.

»Da, moj otrok,« je odgovorila mati. »Zato moramo pustiti njih gnezda v hiši. Zapomnite si to, otroci moji, in glejte, kako ljubijo svojo domovino. Vedno se vrnejo zopet nazaj...«

»K njih prvi ljubezni,« je presekal mož besedo. »V jeseni pa gredo zopet isto pot kot jaz.«

Lastavice, ki so sedele na brzojavni žici, so začele ščebetati:

»Vse je, kot je bilo poprej. Samo možiček tu se je nekoliko postaral.«

»V tej tuji deželi mora biti zelo huda zima.«

»Da, o tej zimi nam pripovedujejo bratci čudovite stvari.«

»Na našem jugu je boljše, samo če bi ubogi felahi ne razpenjali svojih mrež in nas pekli in jedli.«

»Egiptovska vera je slaba vera, ki dovoljuje domačinom, da jedo nas, lastavice V tem oziru je vera severnjakov boljša.«

»Prav lepa dežela je to, da se pride vanjo na letovišče, toda domovina ima vseeno prednost.«

»Toda težko delo je to, napraviti to ženitovanjsko potovanje vsako leto.«

»Mnogo stoletij je že to v navadi, tako, da je postal sever naš rojstni kraj.«

»Pravijo, da delajo severni ljudje svoja ženitovanjska potovanja na naš jug.«

»Vračajo nam obiske.«

* * *

Dateljni so bili že v drugič odzoreli, jesenski dež je znova ozelenel pašnike, Nil je narasel in komarji so začeli polagati zalego v trsje svete reke.

Ubogi felah je ležal pred svojo kočo in grel svoj skrivljeni hrbet na solncu.

Njegova žena je mlela na ročnem mlinu »dura«.

Izstradani otroci so se zabavali s tem da so se obmetavali z blatom v rjave obraze.

»Nič rib, nič ptic; sama dura,« je vzdihnil felah in poškilil na svojo ženo. žena flegmatično.

»Ti ležiš tu in se steguješ, četudi se se lastavice vrnile,« je odgovorila njegova

»Lastavice? Kaj se ti blede?«

»Da, danes zjutraj sem jih videla, ko so se podile ob rečni strugi.«

»Tedaj bomo jedli pečenko! Dajte mi hitro mreže! Alah, bodi zahvaljen! Ah, ljubi ptički, ki ne pozabite svoje domovine.«

Lastavice pa se zibljejo na trsju in ščebetajo:

»Lepa dežela, v kateri jedo nas, lastavice.«

»Da, toda solnce sije, muhe so dobre dežela je krasna!«

»Za en čas, da. Vse je dobro v naši deželi, le ptičje mreže ne. In naša dežela je to vendar le.«

»Naša druga domovina. Ubi bene, ibi patria. Kjer se dobro j é, tam je naša domovina.«

—:—

in vsa umetnost Giolittija ne izpremeni tega dejstva. Mi pa se vedno in stalno konsolidiramo in naše razmere z drugimi državami se boljšajo. Če nam treba pogajanj, rabijo Italijani stokrat bolj rešitev jadranskega vprašanja. Tega ne smemo prezreti in zavedati se moramo, da pristopamo k pogajanjem kot močnejši.

Res je, da moramo gledati z vsemi silam, končati že enkrat trpljenje Krimorcev in Koroščev. In čisto gotovo nas ne boli nobena stvar bolj, kot nezaslišano preganjanje Primorcev. Ali ravno, ker hočemo, da se neha trpljenje na zasedenem ozemlju, ravno radi tega to zahtevamo. Naj bo življenje trdo, nasilje silovito, Primorci bodo zdržali, ker to hočejo. In rajše trpe, rajše prenesejo vse, ko pa da jih izdamo mi. In mi jih izdamo, če ne ohranimo, kar ohraniti moramo.

Deputacija političnega društva „Edinost" pri Giolittiju.

Trst, 23. septembra. Vsled julijskih dogodkov je politično društvo »Edinost« sklenilo odposlati deputacijo našega naroda na zasedenem ozemlju k ministrskemu predsedniku Giolittiju. Vodja deputacije in društveni predsednik dr. Josip Wilfan je brzojavil: Deputacija društva »Edinost« je bila sprejeta v torek od ministrskega predsednika Giolittija. Povdarjajoč pravico do samoodločbe, je depuacija protestirala proti nepravičnostim, zatiranju ter julijskemu pustošenju. Zahtevala je odpomoči in jamstva, da se izvedejo zahteve, vsebovane v spomenicah, ki so bile predložene. Ministrski predsednik je zagotovil deputaciji svojo dobrohotnost in primerne odredbe.

Gibanje italijanskih kovinskih delavcev.

Milan, 22. septembra. Včeraj se je vršil sestanek zastopnikov kovinskih delavcev, ki so razpravljali o dogovoru, sklenjenem v Rimu. Istočasno je sklicala delavska zbornica notranje tvorniške komisije, ki so prišle v avtomobilih, spremljane po rdečih stražah na kolesih. Razprava v del. zbornici je bila burna in je trajala ves popoldan. Končno je bila sprejeta resolucija, s katero se odobrava delovanje komisije, ki se je pogajala v Rimu in se zahteva plača za delo, izvršeno tekom zasedbe. — Tudi razprava zastopnikov zveze metalurgičnih delavcev je bila dolga in živahna, toda do definitivnega sklepa ni prišlo, kajti razprava je bila odgodena. — Tekom večera je prišlo pred delavsko zbornico do izgredov. Kakih deset delavcev se je pripeljalo v kamijonu in začelo streljati proti njej s klici: **»Doli z izdajniki proletarijata!«** Medtem so delavci še vedno v tvornicah in ne ve se, kako se konča to gibanje, kajti veliko število delavcev je proti sklenjenemu sporazumu. Ponekod so bile zasedene nove tvornice.

Krvavi izgredi v Turinu.

Turin, 22. septembra. Sporazum, sklenjen v Rimu, ni napravil najboljšega vtiska med delavstvom, ki je razdeljeno na dve struji: ena je za sprejem rimskega dogovora, a druga je odločno za nadaljnje vztrajanje v svrho dosege popolne zmage. V mnogih tovarnah je bilo sklenjeno, da se ustavi delo v znak protesta. Posebno odločno se zahteva plača za ves čas dela od zasedbe tvornic dalje. Snoči je prišlo do spopada med rdečimi stražami na tvornicah in orožniki. Tekom spopada sta bila dva orožnika ubita in veliko ranjenih. Položaj je zelo resen. Pričakuje se izid pogajanj zastopnikov zveze kovinskih delavcev in industrijalcev, ki se vrše v Rimu, glede vprašanja plače za delo v času zasedbe.

Veliki izgredi v Rimu.

LDU **Berlin**, 23. septembra. (Dun.-KU.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Rima: Nezaslišana stanovanjska beda in zgled zasedbe tvornic sta dovedla do tega, da so ljudje, ki nimajo stanovanja, zasedli več praznih ali pa še nedozidanih hiš v Rimu. Proti večeru je vdrla množica tudi v staroslavno vilo Albani. V parku so na sohi razobesili rdečo zastavo. Redarji so pregnali množico in aretirali 20 oseb.

D'Annunzijevo ministrstvo.

Trst, 23. avgusta. Včeraj zvečer je poslal D'Annunzio vsem časnikom dekret, s katerim je imenoval prvo ministrstvo Kvarnerske Regence. Posamezni portfelji so razdeljeni na sledeči način: Zunanje zadeve: D'Annunzio; narodna bramba: Host-Venturi; finance: Pantaleoni; notranje in justico: Baccich (rekte Bačić); uk: Lenaz (rekte Lenac); javno gospodarstvo: Bescocca; delo: Marassi (rekte Maračić).

Velika povodenj v Furlaniji.

Rim, 21. septembra. Radi zelo silne nevihte med Benetkami in Vidmom so brzojavne zveze prekinjene. Vožnja vlakov med Benetkami in Ventimiglia je omejena do Benetk-Časarsa, ker so se mostovi podrli. Oddelki brzojavnih čet z izvedenci gredo na lice mesta, da vzpostavijo čimprej brzojavne in telefonske zveze. — Vsi hudourniki so začeli danes vpadati in Tagliamento je dosegel največjo višino, ne da bi bil prizadejal težke škode. Vse železniške proge so prekinjene, razen cervinjanske in goriške. Tudi ceste so pokvarjene radi izliva vode, ki je odnesla mostove. Med večjimi sta se udrla dva kamenita v Colloredo, eden na Torre, eden na čedadski železnici, trije ali štirje na Edri, eden v Seguale na Meduno, štirje na Nadiži. Med kraji, ki so bili poplavljeni včeraj zvečer, so bili Pavné, Basaldella, Zugilano in Rivignano danes suhi. Še so pod vodo Coseano in Pombianicco, kjer presega voda višino dveh metrov. Nekaj krajev je popolnoma odrezanih. V Mortelliano so se posule tri hiše, v Zampicchie se je posul zvonik. Bati se je, da bo vzelo konec mnogo živine. Dosedaj se šteje pet žrtev, ali bati se je, da bo njihovo število večje, kajti iz raznih krajev manjkajo še vesti.

Millerand — predsednik francoske republike.

LDU Versailles, 23. septembra. (Havas.) Danes je bil s 695 glasovi izvoljen Millerand za predsednika francoske republike. Vsega skupaj je bilo oddanih 892 glasov. Absolutna večina znaša torej 447 glasov.

Slabi finančni položaj v Švici.

LDU **Bern**, 22. septembra. (Švicarska brz. agent.) V narodnem svetu je zvezni svetnik Musy, načelnik finančnega odseka ,podal nastopno izjavo o finančnem položaju Švice: Leta 1913. je znašal prebitek v drž. gospodarstvu 1 milijon frankov, leta 1919. pa je 900 milijonov primanjkljaja, razen tega je stala vojna kantone 190 milijonov. Obresti te vsote znašajo brez zneska, ki se ima vrniti, 60 milijonov frankov. Pred vojno je Švica krila svoje potrebe z 260 milijoni na leto, danes potrebuje v to 650 milijonov.

Monarhistične in boljševiške intrige pod mažarskim pokroviteljstvom.

LDU **Praga**, 22. septembra. (ČTU) »Pravo Lidu« javlja, da so zajeli celo vrsto dokumentov o rovarjenju Horthyjevih agentov v češkoslovaški republiki. Madžarsko propagandno središče je na Dunaju ter podpira monarhistične kroge in boljševiške pokrete.

Rusko-poljska vojska.

LDU **Varšava**, 23. septembra. (DKU) Frontno poročilo z dne 22. t. m.: Med Dnjestrom in Pripetom se nadaljuje zasledovanje sovražnika. Ob prekopu Bug-Dnjeperskem za nas ugodni boji. Napad sovjetske brigade iz Prushanyja je bil odbit. V odseku Nowidvor za nas ugodni boji, katerih se je udeležil polk sestoječ iz Litvancev in nemških komunistov. Ko so zbrali Litvanci ob reki Marychi večje čete, so pričeli ofenzivo.

LDU **Moskva**, 23. septembra. (Brezž.) Frontno poročilo z dne 22. t. m.: Pri Grodnu smo na vsej črti odbili sovražnikovo ofenzivo in smo pričeli napad. Pri tem smo zavzeli nekaj krajev. Pri Wolkowysku boji z menjajočim se uspehom, pri katerih smo ujeli nekaj mož. Pri Prushanyju položaj neizpremenjen. Pri Tarnopolu ljuti boji za Woloczysk. Na Krimu ljuti boji pri Jekaterinoslavu.

Slabi finančni položaj Nemčije.

LDU **Berlin**, 23. septembra. (DunKU.) Na včerajšnji seji državnega kabineta je podal državni finančni minister dr. Wirth razne podatke o finančnem položaju. Izredni proračun navaja primanjkljaj 37.7 milijard. Primanjkljaj pri železnicah in pri pošti pri tem niso vračunjeni. Celokupni dolg s fundiranim dolgom vred znaša 242.7 milijard mark.

LDU **Berlin**, 22. septembra. (Wolff.) Današnja kabinetna seja se je pod predsedstvom državnega predsednika bavila s finančnim položajem v državi. V naziranju o temeljih bodoče finančne politike so se strinjali vsi navzočni. Da bi tedaj državni minister vztrajal pri svoji prošnji za odstop, ni več povoda. Brezpogojno se morajo izvesti vsi davčni zakoni, zlasti tudi prisilna oddaja. Dalje so sklenili, postopati z največjo varčnostjo v zasebnem in javnem življenju, zmanjšati polagoma število vseh nepotrebnih mest, ponovno proučiti potrebščine v posameznih resortih, strogo in kar najhitreje znižati obstoječe vojne organizacije s sodelovanjem in kontrolo državnega finančnega ministrstva. Državni kabinet je mnenja, da je treba stremiti po pokritju manjkajočega zneska, in sicer 16 milijard pri železnicah in 2 milijardi pri pošti. Končno je kabinet enoglasno sklenil, pooblastiti ministra za državno gospodarstvo, da predloži na podlagi poročila komisije za socializacijo nemudoma zakonski načrt o socializaciji rudnikov.

Politične novice.

+ **Pozno spoznanje.** Dne 23. t. m. opoldne je bila seja finančnega odbora v Belgradu. Na seji je finančni minister izjavil, da naše državne finance dotlej ne bodo mogle biti še urejene, dokler se energično ne nastopi proti draginji. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je dobilo nalog, da čimpreje izdela zakonski načrt za uspešno pobijanje draginje. Finančni minister se je v nasprotju s svojim prejšnjim prepričanjem uveril, da je svobodna trgovina poguba za državne finance in za konsumente. Vsi člani odbora so se strinjali v tem, da mora vplivati država na zmanjšanje cen, ne samo zakonodajnim potom direktnih gospodarskih odredb. nim potom, nego tudi potom direktnih gospodarskih odredb. Naslednja seja finančnega odbora se vrši 28. t. m. To je lepo, ampak ravno v tisti moment, ko je naše ministrstvo prišlo do spoznanja, da je treba »energično nastopiti proti draginji«, izvemo, da se bodo vsled novega davka na trošarino, ki ga noben parlament ni potrdil, ampak ki se je uvedel absolutističnim potom kar od zgoraj, cene za najnujnejše življenjske potrebščine tako zvišale, da bodo naši konsuemnti kar ječali. Iz Belgrada slišimo samo lepe besede, v resnici pa nas davčni vijak vsak dan bolj stiska. Bo pač treba pri volitvah pokazati, da se naše ljudstvo ne da več eksploatirati od oligarhije, ki si je v Belgradu zvila toplo gnjezdo in od časa do časa vara ljudstvo z oficielnimi komunikeji, da »mora država vplivati na zmanjšanje cen«!

+ **Vojaški glasovalci v plebiscitnem ozemlju.** Vsi slovenski častniki in podčastniki, ki so bili od leta 1912 do začetka svetovne vojne v garniziji v Celovcu, se pozivljajo, da vsaj do 27. ali 28. septembra prijavijo plebiscitni komisiji v Celovcu svoje ime in svoje pravice do glasovanja v plebiscitnem ozemlju, kajti tretji odstavek člena 50 saintgermainske mirovne pogodbe je plebiscitna komisija po svoje prikrojila in se glasi sedaj: Kdor sicer ustreza pogojema glede starosti in bivališča dne 1. januarja 1919 a ne tudi onemu rojstnega kraja, je treba, da je dne 1. januarja 1919 že najmanj sedem let, to je najkasneje od 1. januarja 1912 vedno prebival ali bil pristojen v plebiscitnem pasu.

+ **Zoper avtonomijo** se izreka v »Slovenskem Narodu« tudi g. dr. Franc Ilešič. Mi gospoda dr. Ilešiča kot odličnega patriota gotovo zelo cenimo, navzlic temu pa ne moremo z njim soglašati. On nam namreč očita nekrščansko »nemisijonarsko« mišljenje, ker med razlogi za avtonomijo navajamo tudi to, da smo Slovenci sto let naprej pred Macedonci. Gospod doktor, tu se Vi le obrnite na dr. Tavčarja, ki je v taistem »Narodu« tudi zastopal stališče, da se kulturna Slovenija ne da upravljati po istih načelih kakor Makedonija. Dr. Ilešič pravi: »Kdor tako govori (kakor »Slovenec« namreč) si mora želeti tem tesnejše zveze z našimi južnimi pokrajinami, da bo mogel tam blagonosno delovati — mora biti centralist in ne tak avtonomist, ki se kakor s kitajskim zidom zapira od sosedov.« — Gospod doktor, mi smo odločno zoper vse kitajske zidove, verjemite nam, in mislimo, da nas avtonomija ne bo čisto nič ovirala blagonosno delovati tudi v Macedoniji. Saj bi mi tudi rajši, da bi mi bili vsi eno pleme, ki govori en in isti jezik in da bi ne bilo sploh nobenih meja med nami — toda fakti so fakti, navdušenje pa je nekaj drugega. Ko pridemo kedaj do tega, da se vsi kitajski zidovi podro, pa bomo z Vami skupaj. Za enkrat pa so razlike in te je treba vpoštevati. Dixit ipse dr. Tavčar. Sicer pa je pametna avtonomija le pot k zbližanju, skrajni centralizem pa nas bi le razjedinil. — Gospodu dr. Ilešiču se pa ne čudimo, če gre v svojem entuzijazmu tako daleč, čudimo se pa »Slovenskemu Narodu«, da je tako nedosleden.

+ **Z ozirom na pogajanja z Italijo** piše »Jugoslavija«: »Mejo med Italijo je zarisala narava precej zapadno od Wilsonove črte. Samo tisto mejo poznamo in priznamo in vsak diplomatski dokument, ki bi nam hotel risati drugo, bi pač nosil podpise par državnikov, ne bi pa bil izraz narodove volje.« — Se popolnoma strinjamo. Mislimo tudi, da tisto ozemlje zapadno od Wilsonove črte tako naravno pripada nam, da bi noben državnik ne smel priti niti na misel smatrati je za objekt kompenzacije in protikompenzacije za kakšen pas albanskega ozemlja. Gotovo je tudi g. dr. Trumbić tega mnenja.

Dnevne novice.

— **Vpisovanje na ljubljanski univerzi.** Iz kvesture ljubljanske univerze se javlja, da bo trajala inskripcija za zimski semester od 1. do 9. oktobra. Naknadno vpisovanje je z dovoljenjem dekanatov možno le do 16. oktobra.

— **Davek na poslovni promet.** Kakor nam javlja Delegacija ministrstva financ v Ljubljani, je odredil finančni minister z brzojavnim ukazom, došlim v Ljubljano dne 22. t. m., da stopijo določila finančnega zakona za leto 1920-21 (»Službene Novine« z dne 25. avgusta t. l. štev. 185) o davku na poslovni promet dne 25. septembra t. l. v veljavo. Od tega dne se plačuje ta davek na vsem ozemlju naše kraljevine. Natančnejša določila o tem davku so razvidna iz razglasa delegacije, ki je objavljen v »Uradnem listu.«

— **Pomaknjenje ure.** Ministrstvo za socialno politiko objavlja pod št. 17.027: V zmislu naredbe od 1. aprila 1920, št. 8226, se odreja: 1. da od 1. oktobra t. l. preneha ravnanje po letnem času, uvedenem dne 10. aprila t. l., in da se čas zopet računa po srednje-evropskem času; 2. da se dne 1. oktobra t. l., ob treh zjutraj, vse ure pomaknejo zopet na drugo uro nazaj, tako da bo to noč čas od dveh do treh trajal dve uri. Po tako izvršeni časovni izpremembi se morajo ravnati vsi državni in občinski uradi in ustanove ter vsa industrijska in trgovska podjetja.

— **Srbski nacionalisti.** Stojan Ribarac, vodja nacionalistične stranke, bo izdajal nov list pod imenom »Srbska zastava«. Nacionalisti nameravajo pri volitvah nastopiti samostojno z republikanskim programom.

— **Dijaški transport na Dunaj** odide 29. t. m., ob 11. uri iz Ljubljane. Prijave sprejema do 27. t. m. Jožef Črné, stud. agr., Kranj, kolodvor. Listine preskrbite sami.

— **Devize.** Z ozirom na ukinjenje devizne centrale priobčuje današnja »Riječ« še naslednje podatke: Strogo se bo kontroliralo, ali tujezemski kupci kupujejo naše devize na domačem trgu, ali ne. Trgovina z devizami se bo razširila na ta način, da bo Narodna banka vršila zavarovanje valute, odnosno odkup inozemskih valut od inozemskih kupcev, za kar bodo poleg nje pooblaščene še njene podružnice in vsi pooblaščeni denarni zavodi v državi. Pogoj bo, da se tretjina deviz, ki so bile na ta način odkupljene, odstopi državi, ozir. Narodni banki. Končno se bo kontrolirala prodaja deviz za potrebe uvozne trgovine. To so načela, ki so se določila v sporazumu z vsemi gospodarskimi krogi v državi. Za prodajanje deviz bo imela dovoljenje samo tista banka, ki ima najmanj en milijon dinarjev akcijskega kapitala.

— **Vojaškim krogom.** Pri srbskih jedinicah se odpuščajo Makedonci, kateri dokažejo z dokumenti, da so služili 2 leti v Bolgarski vojski. Tudi mi Slovenci imamo za seboj že več kot dveletno službo in to 8 mesecev že v Jugoslaviji. Naj merodajni vojaški krogi povedo, kaj mislijo z nami? Naše skromno mnenje je, da se mora tudi Slovence malo upoštevati in njihovo službo istotako. Naj nam prizna vsaj osem mesecev v Jugoslaviji, ker klicani smo bili postavnim potom. Ako pa tega nočejo, naj nas proglasijo za dobrovoljce, da se vemo potem ravnati pri razdelitvi zemlje dobrovoljcem. — Prizadeti slovenski vojaki.

— **Velik požar v Zalogu pri Kapljivasi.** Dne 17. septembra je izbruhnil približno opoldne na podu posestnika Janeza Plevelja v Zalogu h. št. 4 požar. Plamen je švignil s poda na Pleveljev hlev in šupo, kakor tudi na pod in dve šupi Pleveljevega soseda Janeza Burgarja v Zalogu h. št. 15. Plevelu je požar uničil tudi veliko sena in slame in orodje, tako da je znašala Plevelova škoda približno 40.000 kron. Poleg omenjenih gospodarskih poslopij je požar uničil Burgarju tudi veliko slame, sena, turščice, fižola in poljskega orodja, tako da je imel Burgar škode 23.000 kron. Pogorelca bosta morala nositi škodo večinoma sama, ker je bil Plevelj za 3000, Burgar pa samo za 700 kron zavarovan. Ko je pričelo goreti, so ljudje delali na polju, vsled česar se ni ogenj precej pogasil. Na pomoč je prihitela požarna bramba iz Kapljevasi, katera je s svojim energičnim delom zabranila, da se požar ni še bolj razširil. Kako je pričelo goreti, se še ne ve.

— **Nesreča pri predstavi »Divjega lovca«.** Pri igri »Divji lovec« se je nekemu soigralcu gozdnega delavca Jakoba Šmida iz Mojstrane št. 83 sprožila puška. Strel je Šmida zadel na glavi in ga nevarno poškodoval. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Pretep v Dobu.** Žalostno je, ker se na deželi, pa tudi v mestih, pričenjajo zopet pretepi in poboji. Naše kulturne organizacije so v prvi vrsti poklicane, da bodo glede na zopetno oživljeno podivjanost podvojile svoje delo, ker, kar priznavajo vsi preskušeni juristi, so ravno na deželi naše »Prosvete« malone popolnoma odpravile podivjanost mladine in izdatno znižale kriminalno statistiko pobojev,

ubojev in pretepov, te rak rane na sicer zdravem telesu našega ljudstva. V nedeljo zvečer 19. t. m. ob 11. uri ponoči so se stepli na cesti v Dobu fantje. Med pretepom je udaril eden od fantov, ne ve se še, ali je bil Tone Drolka ali Mirko Mačičič, z neko trdo stvarjo zidarja Jakoba Rodeta, ki dela v Ljubljani, po glavi in ga je tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v ljubljansko deželno bolnico.

— **Prepovedani časniki na Hrvatskem.** Ban je prepovedal širiti po Hrvatski in Slavoniji naslednje graške liste: »Grazer Tagespost«, »Grazer Volksblatt« in »Arbeiterwille«.

— **Tvornica za ponarejevanje bankovcev.** Ni še dolgo od tega, kar so se po vsej državi pojavili ponarejeni bankovci po 20 dinarjev, oziroma 80 kron. Oblasti so vsled tega odredila obširno preiskavo, da bi našle ponarejevalce. Kot prvi uspeh te akcije je zaznamovati odkritje družbe ponarejevalcev na Bledu. Sedaj pa je zagrebška policija prišla na sled drugi družbi ponarejevalcev, od katere so že vse člane aretirali. Družba je imela svojo delavnico v vasi Vugrovac pri Zagrebu. Ta delavnica v tehničnem oziru ni mnogo zaostajala za ono na Bledu. Našli so stroje in vse orodje, ki je služilo zlikovcem za ponarejevanje. Družba šteje sedem članov. Že dalje časa so zelo živahno delali ter vsega skupaj napravili 16.000 bankovcev po 80 kron. Od teh bankovcev je p[illegible] v roke zagrebški policiji 15.200 bankovcev. Ostalega niso spravili v promet, ker so bili to samo pokvarjeni ek[illegible]plarji. Ves ta denar so hoteli ponarejevalci z avtomobilom prepeljati v Nemško Avstrijo in ga tam spraviti v promet.

— **Evangeljska cerkev v Jugoslaviji.** V Jugoslaviji se ustanovi samostojna evangeljska cerkev. Razdeljena bo v večjo nemško in manjšo jugoslovansko skupino.

— **Ponarejeni avstrijski visumi na popotnih listih.** Kontrolni organi na avstrijski meji v Špiljah so dognali, da je bil na mnogih popotnih listih ponarejen avstrijski visum s podpisom g. Iselstögerja. Dognali so celo, da se ponarejalci zbirajo v neki kavarni v Zagrebu, v kateri prodajajo ponarejene visume, a tudi na Dunaju se popotna viza ponarejajo in prodajajo. Več potnikov, ki so potovali s ponarejenimi vizi, so zato v Špiljah zaprli.

— **Ženska srebrna ura** v vrednosti 600 kron je bila ukradena Mariji Kregar v Zapužah.

— **Koliko stanejo sedaj kolesa!** Županu Josipu Mraku v Podgorju sta bili od voza stoječega pod kozolcem ukradeni 2 kolesi, kateri sta vredni do 1500 kron.

— **Poljske tatvine** se vedno bolj množe. Posestniku Francu Marinšku v Gorjušah pri Brdu so pobrali poljski tatovi koruze v storžih v vrednosti 700 K.

— **Vlom.** Neznani zločinci so vlomili v hlev Jožefa Hlebša ml. v Zgor. Hrušici in ukradli iz njega konjsko opremo vredno 2000 kron.

— **Oderuštvo v zagrebških gostilnah.** V Zagrebu so objavili za gostilne uradno nov jedilni cenik, ki naravnost odira občinstvo in so se z njim cene kar za 50 do 100 odstotkov dvignile. Cena porciji govedine se je dvignila od 8 na 14 kron, dasi se je cena govedini dvignila za kilo od 28 na 32 kron, vsled česar bi bil upravičen povišek 1 krone. Ravno tako se je dvignila cena porciji teletine od 11 na 16 kron, ker se je cena telečjemu mesu dvignila od 21 na 28 kron. Ravno tako neupravičeno je povišanje kuhanih močnih jedi in prikuhe, katera se je povišala za 50 odstotkov. Prizadeti so pri tej podražitvi vsi sloji, ker se je zvezi gostilničarjev posrečilo, da se je odpravila razdelitev gostilen v tri vrste in veljajo nove cene za vse gostilne.

— **Z ženitovanja.** Na Golem so dobili vaški fantje povodom neke svatovščine denar in so pili za njega do ranega jutra. Gostilničar France Železnik iz Gor. Gola je pripeljal domov svojega pijanega hlapca Ludvika J., toda kmalu nato so pridrli pred Železnikovo hišo bratje Janez, Jože in Alojzij Steblaj, kateri so pričeli razbijati po vratih. Ker je Železnik videl, da so pričela vrata popuščati, jih je sam odprl in je fante vprašal, kaj hočejo; fantje so ga pa začeli kar po glavi tolči in so mu tudi srajco raztrgali. Železnik se je umaknil pred fanti v gostilniško sobo, v kateri so bili njegova žena in tašča ter Ludvik, ki so tiščali vrata, da bi fantje ne mogli v sobo, toda močni fantje so vzdignili vrata, ki so padla sredi sobe in so nato Steblajevi vdrli v sobo, kjer so Jakiča vrgli na tla, Železnik in njegova žena sta pa v strahu ušla v sosedno stransko sobo. Prišel je na to svojemu bratu na pomoč Edvard Jakič, ki je rešil svojo mater in brata. Ludvik Jakič je iz strahu pred Steblajevimi pustil službo pri Železniku in odšel v ljubljansko okolico na košnjo.

Koroške novice.

k **Smrtna kosa.** Od srčne kapi zadet je umrl v Guštanju v 46. letu svoje starosti lesni trgovec Jakob Orter.

k **Katoliško slovensko izobraževalno društvo** se je ustanovilo v Tinjah.

k **Nemška podivjanost.** Dne 17. t. m. je sedela v neki gostilni v Dobrli vasi družba 6 Slovencev. Naenkrat pridrvi v gostilno kakih 30 Nemcev, ki so brez povoda napadli Slovence, jih pretepal, davili in opljuvali. Šele došli orožniki so rešili Slovence. Nemška podivjanost je vsak dan hujša.

Štajerske novice.

š **Smrtna kosa.** V Lučah je umrl obče spoštovani trgovec in cerkveni ključar Iv. Krivec, p. d. Stonljej. — Na Sladki gori je v 81. letu umrla gospa Marija Šebat, mati g. Antona Šebata, župnika v Gornji Polskavi.

š **Finančni stražnik ubit.** V Apaški kotlini so, kakor se poroča, tihotapci ubili nekega finančnega stražnika. Na celi meji se je zadnji čas pomnožilo tihotapstvo, organizirano v večjih tolpah, katerim nasproti so naše straže vsled nezadostnega števila brez moči.

š **Mariborska porota.** Ivan Tradl, posestnika sin iz Galušaka in Friderik Sodec, pekovski pomočnik iz Št. Jurja ob Ščavnici, sta ukradla dve kobili in zagrešila razne druge tatvine. Fradl je bil že pri zadnjem porotnem zasedanju obsojen na 3 leta težke ječe. Sodec je pa pobegnil v Avstrijo, odkoder se je sedaj vrnil in se sam ovadil. Obsojen je bil na 3 leta težke ječe. Enako kazen je dobil Konrad Turk, rojen v Krčevini, ki je izvršil več vlomov. Nadalje sta bila zaradi tatvine obsojena na 18 mesecev težke ječe 18 letni Vinko Gajšek iz Četnožic in 29 letni hlapec Ludvik Laporšak iz Grušhonja.

Narodno gledališče.

Drama:

Petek, 24. sept.: »Hasanaginica«. A.
Sobota, 25. sept.: »Pygmalion«. Izv.
Nedelja, 26. sept.: »Hasanaginica«. Izven.
Ponedeljek, 27. sept.: »Anfisa«. B.

Opera:

Petek, 24. sept.: »Faust«. D.
Sobota, 25. sept.: »Trubadur«. E.
Nedelja, 26. sept.: »Lepa Vida«. Izv.
Ponedeljek, 27. sept.: Zaprto.

Ljubljanske novice.

lj **Zlato poroko** praznujeta v soboto, dne 25. t. m. ob 8. uri zjutraj v frančiškanski cerkvi g. Ivan Robida, policijski nadkomisar v pokoju in njegova soproga Marija Robida, rojena Matjan. Bog ju živi še mnogo let! Iskrene čestitke!

lj **Načelstvena seja K. T. D.** danes ob 4. uri popoldne.

lj **Koncerti Zlatka Balokovića.** V našem listu že objavljeni koncerti največjega jugoslovanskega virtuoza na goslih Zlatka Balokovića se bodo vršili v Ljubljani dne 4. oktobra (vel. dvorana Union), v Celju dne 5. oktobra (vel. dvorana Union), ter v Mariboru dne 6. oktobra (vel. dvorana Götz). Naš umetnik odhaja takoj po koncertih v Sloveniji na inozemsko turnejo, najprvo v London, kjer se vrši njegov koncert že 20. oktobra. Predprodaja vstopnic od 29. septembra naprej v Ljubljani pri anončni ekspediciji Al. Mate[illegible]č (Kongresni trg 3), v Celju v knjigarni Goričar & Leskovšek, ter v Mariboru v trgovini muzikalij Jos. Höfer (Šolska ulica). (k)

lj **Športni teden.** Zmagovalci vsake kategorije dobe kolajno »Športne zveze« za prvenstvo Slovenije. Razpis tekme preizkušnje konj v vojaške namene se radi tega spremeni v toliko, da dobe zmagovalci prve skupine le kolajne.

lj **Silno podraženje** ži[illegible]enjskih potrebščin. Vsled novega davka (trošarine) se bo cena raznim nujnim potrebščinam silno dvignila. Sol bo poskočila za 4 krone pri kili, kava za 8 kron, cikorija za 2 K 40 vin., riž, olje, sveče za 1 K 60 vin., petrolej za 8 K, sladkor za 8 kron. Danes in jutri bo financa popisala vse zaloge pri trgovcih, nakar se bode začelo pobiranje davščine, katero bo seveda plačal konsument. Lepa bodočnost se nam obeta. Gospodinje hite kupovat obdavčene predmete. Seveda vsaki ni dano, da bi si mogla kaj malce zaloge napraviti, ker ni denarja. In danes je že 24.

lj **Nesreča v Spodnji Šiški.** V Spodnji Šiški so podrli konji na tla v Kolodvorski ulici št. 39 stanujočega tajnika Feliksa Majerja in ga nevarno poškodovali. Majer se zdravi v bolnici.

lj **Vlom.** Vlomili so pri sodovičarju B. in je bila vzeta konjska oprema, vredna 1600 kron. Dalje je bila ukradena B. konjska oprema in vajeti, vredni 1100 kron. Opremo je vzel gostilničar Ivan T., in sicer zato, ker da mu je B. še dolžan 1000 kron. To zelo zanimivo zadevo bo razsodilo sodišče.

lj **Srebrna ura ukradena** je bila posestnikovemu sinu Hinku Magistru.

lj **Razne tatvine.** Služkinji Franji Blažičevi je bila iz zaklenjene sobe ukradena črnousnjata denarnica z vsebino približno 800 kron. — Dijaku državne rudarske šole v Celju Valentinu Tiču je bila na kolodvoru v Ljubljani ukradena zimska suknja vredna 2500 kron. — Policija je prijela tri ženske, katere so pobirale na kolodvoru premog. Pobrale so ga skupaj 30 kg v skupni vrednosti 16.20 K.

lj **Bankovec za 1000 dinarjev ukraden** je bil nadzorniku mostov Rado Malovrhu.

lj **Moka za krmo.** Mestno tržno nadzorstvo bo oddajalo prihodnji teden moko za krmo. Oddajalo se bode vsaki stranki le po 1 do 2 vreči. Prijave za nakup naj se takoj odda v mestnem tržnem nadzorstvu. Cena moki bode 3 K 60 vin. za 1 kg.

Najnovejša poročila.

Regent v Belgradu.

LDU **Belgrad**, 23. septembra. Snoči je dospel prestolonaslednik z avtomobilom iz Sarajeva preko Loznice in Šabca v Belgrad. Spremljal ga je ministrski predsednik. Danes dopoldne so došli ostali ministri ter kraljevičevo spremstvo. Radi tega se seja ministrskega sveta, ki je bila odrejena za danes, ni vršila.

Protićeva kandidatura.

Belgrad, 23. avgusta. Na konferenci radikalne stranke, ki bo v nedeljo, se bodo reševale zadeve, ki se tičejo volilnega boja. Razpravljalo se bo tudi o kandidatih radikalne stranke za konstituanto. Kakor se doznava iz vrst radikalne stranke, bo Nikola Pašić nosilec radikalne kandidatne liste v več okrajih v Srbiji in Bosni. Tudi Stojan Protić bo kandidiral na več mestih.

Albanci iščejo miru z Jugoslavijo.

LDU **Belgrad**, 22. septembra. »Tribuna« objavlja nastopno brzojavko iz Skoplja: Arnavtska vlada je poslala našim vojaškim oblastvom parlamentarja radi pogajanj o vzpostavitvi miru in prijateljstva med obema državama. Ker parlamentar svojega pooblastila ni imel popolnoma v redu, so ga naša vojaška oblastva zavrnila. Zdi se, da je pri Arnavtih zmagala zavest o njihovih državnih interesih, ki jih silijo k čim prisrčnejšim zvezam z nami in na popolno odstranitev naslanjanja na italijanske agente.

Albanski parlament.

LDU **Rim**, 23. septembra. (Brezžično.) Listi javljajo iz Albanije, da se je v Tirani včeraj prvič sestal albanski parlament.

Posledice hrvatskega kmečkega bunta.

Posledica hrvatskega kmečkega punta.

LDU **Zagreb**, 23. septembra. 1. oktobra t. l. se vrši pred zagrebškim sodiščem glavna razprava proti posestniku Blažu Tupku, ki je za zadnjih kmečkih nemirov pri Sv. Ivanu Zelini z vojaško puško ustrelil okrajnega predstojnika Špilerja. Državni pravdnik kot javni tožitelj predlaga zanj kot kazen smrt na vešalih.

Krvavi boj med delavci in vojaki v Milanu.

LDU **Pariz**, 23. septembra. (Wolff) Kakor javlja »Journal« iz Milana, so včeraj iz tvornice streljali na vojake, ki so ravno hoteli pokopati nekaj zadnje dni ubitih rdečih gardistov. Vojaki so odgovorili z ognjem. Ker pa so delavci streljali s strojnico, so morali vojaki poklicati na pomoč oklopni avtomobil. Po daljšem boju so uničili strojnico. Čete so zasedle poslopje, iz katerega se je streljalo. V boju sta bila ubita dva delavca. Nekaj oseb je težko, približno 30 oseb pa lahko ranjenih.

Nemci proti Italijanom.

Bakar, 23. avgusta. Reški listi prinašajo vesti iz Bolcana, da se je v Tirolski pričelo veliko gibanje proti Italiji. Nemci odkrito hujskajo na upor in delajo velike priprave v svrho velikega odpora proti italijanski okupaciji.

Kazna poročila.

LDU **London**, 23. septembra. (Brezž.) Splošno menijo, da so včerajšnja pogajanja ustvarila možnost, da se prepreči stavka rudarjev. Sporno je samo še, ali se bodo povišane plače rudarjem takoj izplačale, ali ako pride vsa zadeva pred razsodišče. Javno mnenje se zavzema za vlado.

LDU **London**, 22. septembra. (Reuter.) »Daily Chronicle« javlja iz Dublina: Pri Miltown-Malbayu (grofija Clare) so napadli avtomobil, na katerem so bili orožniki. Štirje orožniki so ubiti, eden pa ranjen. 36 oseb, ki so avtomobil napadle, so aretirali.

LDU **Moskva**, 23. septembra. (Brezž.) Danes se je otvoril kongres sovjetskih delavcev.

LDU **Stockholm**, 22. septembra. (Havas.) Kongres delegatov rudarjev in zveze nekvalificiranih delavcev je z veliko večino odklonil dnevni red, kjer se izreče ruskim delavcem simpatija.

Dunaj, 23. septembra. (DKU) Upravni svet južne železnice je sklenil, poslati k pogajanjem, ki se prično v kratkem v Rimu, generalnega ravnatelja dr. Falka in nekaj strokovnih referentov.

LDU **Dunaj**, 23. septembra. (DKU) »Neue Freie Presse« javlja iz Nauheima: Skupščina nemških naravoslovcev in zdravnikov je vzela z zadoščenjem na znanje vest, da namerava italijanska vlada nemško zoološko postajo v Naplju vrniti Nemčiji.

LDU **Dunaj**, 23. septembra. (DKU) Lokalna korespondenca javl[illegible]: Poštni nameščenci so sklenili, pričeti v soboto, dne 25. t. mes., stavkati, ker pogajanja zveze strokovnih organizacij poštnih nameščencev z vlado glede reforme plač niso imela uspeha. Obrat na vseh poštnih uradih na Dunaju ter tudi v provinciji se ustavi. — Stavkalo bo približno 20.000 organiziranih članov strokovnih organizacij.

Borza.

LDU **Zagreb**, 23. septembra. Devize: Berlin 196.50—200, Bukarešta 230—0, Italija 520 — 525, London 400 — 425, Newyork 117 — 118, Pariz 782 — 785, Praga 162 — 170, Švica 1700, Dunaj 39.25 — 39.50. Valute: ameriški dolarji 112 — 114.25, avstrijske krone 40 — 41, carski rublji 122 do 127, napoleondori 413 —416, nemške marke 198 — 200, romunski leji 224 — 228, italijanske lire 502 — 505, turške lire v lija 520—525, London 400—425, New York zlatu 0—480, čehoslovaške krone 170—180.

Cerkveni vestnik.

c **Mladinska nedelja.** Dne 26. septembra ima »Zveza katoliške mladine v Nemški Avstriji« svoj praznik, ki ga imenujejo »mladinska nedelja«. 32.000 članov broječa organizacija, razdeljena po vseh večjih krajih, priredi cerkvene slovesnosti s skupnim sv. obhajilom in cerkvenim nagovorom, z zborovanjem, slavnostnimi predstavami, družinskimi večeri itd.

c **Odločnost katoličanov v Monakovem.** Komunist poslanec Eisenberger je na nekem shodu zunaj mesta o Kristusu in njegovi Cerkvi rabil take izraze, da se njih sirovost in nesramnost ne da več prekositi. Kartel katoliških društev je sklical na Malo Gospojnico v Monakovem shod, ki je privabil ogromne množice. Predsednik trgovec Michl je v nagovoru poudarjal, da hočejo katoličani izpričati, da so vsikdar pripravljeni svojo vero in svoje najsvetejše braniti proti vsakemu sovražniku. Drugi govorniki so šibali nečloveško, satansko sovraštvo komunistov, ki se ne ustavi niti pred tem, kar je človeštvu že 2000 let svetega. Če se katoličani vselej složno na nogo postavijo, kadarkoli se pojavi kaka taka drznost komunistov, ki razdirajo vso kulturo, se bo kmalu ohladilo sovraštvo njihovo.

c **Čudoviti dogodki** v kraju Limpias ob Biskajskem zalivu na severnem Španskem se še vedno ponavljajo. Kip božjega Zveličarja na križu, ki se pojavlja posameznim osebam iz inteligence, otrokom, redovnim osebam — v trpečem stanju deloma ljubezniv, deloma pretresljiv, kar se ponavlja že eno leto, privablja čedalje več ljudi vseh stanov. Čez 70.000 oseb je že izpričalo z lastnoročnim podpisom to čudovitost. Nedavno je padel od strahu v nezavest neki drzen in nesramen pianist, ki se je pa nato skesano izpovedal. Hotel se je iz vsega norčevati, a pogled Zveličarjev ga je presunil in izmodril.

c **Za generala cistercijanskega reda** je izvoljen dr. P. Kasijan Haid, opat mererauski. Generalni kapitelj celotnega reda se je pričel 7. septembra. Zaščitnik reda, kardinal van Rossum, se je pripeljal že dan poprej ter je bil slovesno sprejet. Delegirani opatje so prišli iz švicarsko-nemške, (bivše) avstro-ogrske, francoske in italijanske province. Iz Italije je prišel 86-letni starček, iz Francije pa 80letni opat, ki se za tako važno zadevo nista strašila težkega in dolgega potovanja. Novi general Kasijan je star 41 let ter slovi kot vešč zgodovinar. Red je dobil torej v njem mladega, čilega, učenega voditelja. Na praznik Marijinega rojstva je imel kardinal van Rossum pontifikalno sv. mašo s slovesnim vhodom v cerkev in iz cerkve.

Prosveta.

pr **Gledališko revijo »Maska«** bo pričelo z mesecem oktobrom izdajati »Udruženje gledaliških igralcev SHS v Ljubljani. »Maska« bo izhajala 1. in 15. dan vsakega meseca in bo prinašala strokovne članke iz gledališke umetnosti, novosti in kritike dramatične literature, kritike gledaliških vprizoritev, slike gledaliških umetnikov, komedijografov in inscenacij, razne gledališke vesti in vesti »Udruženja gledalških igralcev SHS«.

pr **»Scapinove zvijače«** na Ljudskem odru. Ta Moliérova komedija je bila preteklo nedeljo zelo povoljno vprizorjena Spričo zahtev, ki jih stavijo na igralca Moliérovi značaji in kljub silni pestrosti in živosti južnega miljeja, je nam bila igra podana tako, da smo ji lahko verjeli. Režija je bila dobra, scenerija lepa. Vsa sila dejanja leži na Scapinu, ki lahko igro reši ali jo potegne s seboj v prepad. Naš Scapin je igro rešil z vso svojo voljo in veseljem do vloge; posebno v drugem dejanju, ki je skoraj najtežje, je igro doživljal; dokaj dobro jo je rešil tudi v tretjem dejanu, ki je

zanj najbolj nevarno. Ena najbolje pogojenih vlog je bil trgovec Geronte, umirjen in vestno izdelan, nepretiran, a za satirika Moliéra vendar dovolj podčrtan. Argante nam je vgajal, da, zelo vgajal, brž ko je nastopil; proti koncu, je zašel od hipa do hipa v komiko, iz katere je preveč jasno štrlel njegov lastni jaz; igra in vloga sta bili zato nekoliko razbiti, verietnost je trpela pri tem. Med mlajšimi vlogami je bil dobro igran Oktavijan; tudi Leander ni bil slabo podan, le tu pa tam je ostal preflegmatičen. Cerbineta je bila dobra: Hijacinta je bila igrana zelo ljubko. Silvester sicer ni dosezal Scapina, a ga je zaživel precej povoljno. Vse ostale vloge so bile bolj stranskega pomena. — Predstavo lahko štejemo med uspele predstave, ki bodo tudi pri ponavljanju imele polno dvorano.

S.

pr **Glasbeni konservatorij v Belgradu.** Umetniški oddelek ministrstva za prosveto je začel izdelavati načrt uredbe o glasbenem konservatoriju, ki se bo v kratkem otvoril v Belgradu.

pr **Razstava.** V dvorani Stankovičevega doma v Belgradu bodo od 25. sept. do 3. oktobra razstavljena razna dela Svetoslava Laziča, umetnika iz Karlovca, tudi idejni načrti za monumentalno cerkev.

Sodišče in policija.

s **Rodbinska tragedija.** Pred civilnim vzklicnim senatom ljubljanskega deželnega sodišča se je vršila te dni pod predsedstvom predsednika ljubljanskega dež. sodišča dr. Papeža razprava, ki je pokazala, kako je razvita pravdarska strast med našim priprostim narodom. Nekje na Dolenjskem se je odigrala tragedija. Sestra je omožena in ko je šel brat k vojakom, mu je, kakor je kot priča zaslišana rekla, posodila majo, katere ji ni hotel vrniti. Sestra je vzela bratu 2000 kron vredno »mandro«. Ko je brat zahteval »mandro« od nje nazaj, mu je rekla, da jo je njen mož vzel. Okrajno sodišče v Ljubljani je razsodilo tako, da si morata lastnika izmenjati majo in mandro, kar se je tudi zgodilo. Največ zaradi stroškov sta se obe stranki pritožili. Predsednik dr. Papež je rekel strankama: »Ne kot sodnik, marveč kot človek vam svetujem, da se poravnate.« Ker ni opomin nič pomagal, je pristavil: »Se pa pravdajte naprej, bomo imeli mi juristi lep predmet za izpite, vidva bosta pa stroške plačala, ki bodo seveda višji, kakor je bila mandra vredna.« — Proti pravdanju za vsako malenkost se bo moralo s strani naših organizacij res še veliko storiti.

s **Komarjeva nedelja pred sodiščem.** Grd prizor se je zgodil na Gasilski cesti v Spodnji Šiški. Mesarski pomočnik Ivan Mandelj se je napil v družbi svojega gospodarja, ki je dal za pijačo, ker so takrat veliko delali. Nič hudega sluteč je šel tam po Gasilski cesti g. Ljudevit Kunavar, kar se zadrvi v njega Mandelj, pograbi njegov dežni plašč, ga vrže v blato in udari po slamniku g. Kunavarja in ga tako poškoduje, da ni več za rabo; 320 kron je dal Kunavar za slamnik. Sodnik je obsodil Iv. Mandlja v 24 ur zapora.

s **Neumestno vmešavanje v poslovanje varnostne straže.** Gospod J. Z. je pri neki veselici v Spodnji Šiški zahteval ob 3. uri zjutraj od dveh poslujočih stražnikov varnostne straže, naj mu povesta ime nekega moža, ki ga je zmerjal s smrkovcem in ga pri paviljonu pahnil, kar je straža tudi storila. Ker se radi ugleda straže službujoča varnostna organa nista hotela prepirati z gospodom J. Z., ju je ta nahrulil z besedami: »Jaz kot državni uradnik imam pravico zahtevati Vaše ime, in kolikor se Vi spoznate v zakonih, se tudi jaz!« Poznanje zakonov bo gospoda J. Z. naučilo deželno sodišče.

Gospodarstvo.

g **Nabiranje materijala za revizijo uvozne carinske tarife.** Ministrstvo trgovine in industrije je začelo predelavati gradivo za revizijo uvozne carinske tarife in je pozvalo potom okrožnic vse gospodarske institucije, da ji predložijo nabrano gradivo. V ta namen pozivlja zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani vse trgovce, da ji takoj sporočijo svoje zadevne konkretne predloge. Pozivljamo vse trgovce, da nam naznanijo vsak konkretni primer, kjer so plačali uvozne carine več kot 25 odstotkov faktурne vrednosti uvoženega blaga. Pri tem je treba navesti 1. konkretno označbo ali opis predmeta, 2. po kateri carinski postavki je bilo blago klasificirano, 3. koliko je znašala takrat fakturna vrednost tega blaga. Ker so ti podatki najbolje razvidni iz carinske pobotnice, prosi zveza trgovskih gremijev in zadrug, da se po možnosti priloži carinska pobotnica. Brez stvarnih podatkov so vloge brezpomembne in se ne morejo vpoštevati. Izpreminjevalne predloge, katere morebitno stavijo posamezniki, je treba za vsako carinsko postavko posebej s kalkulacijo stvarno utemeljiti. Na predloge splošne narave in brez konkretne utemeljitve se ne bo mogoče ozirati. Zveza trgovskih gremijev in zadrug pozivlja vse interesente, da ne zamudijo dane prilike in iz lastne prakse navedejo vse primere, kjer je carina previsoka in ovira nemoteno delovanje trgovine, oziroma obremenjuje konzumenta kot fiskalna dajatev, ki ni gospodarsko utemeljena.

g **Skrajšanje roka za prijavljanje obdavčenega kuhanja žganja.** Ministrstvo financ, generalna direkcija posrednih davkov je dovolila, da smejo vodje oddelkov finančne straže predpisani 48 urni rok za prijavljanje obdavčenega narejanja žganja, v kolikor je kontrola izvršljiva, primerno skrajšati. Kdor želi, da se mu dovoli skrajšanje predpisanega 48 urnega prijavnega roka, se ima zglasiti z že izpolnjeno tiskovino za prijavo davkovnega postopka pri pristojnem oddelku finančne straže v svrho vidiranja prijave. Nevidiranih prijav obdavčene žganjekuhe, pri katerih znaša prijavni rok manj nego 48 ur, davčni uradi pod nobenim pogojem ne smejo sprejemati.

Nova trošarina.

S finančnim zakonom za budžetsko leto 1920/21 so se nekatere splošne trošarine povišale, a druge nanovo uvedle.

A. Povišale so se trošarine za: 1. sladkor: a) od sladkorne pese ali sladkornega trsa, sirovi ali rafinirani (100 dinarjev v zlatu za 100 kg); b) drugih vrst (škrobni, sadni, grozdni, sladni, krompirjevi, 20 d. v zl. za 100 kg); 2. pivo (2 d. v zl. od hektoliterske stopnje ekstrakta); 3. kresiva (do 25 g teže 1 d. v zl.; preko 25 g teže 2 d. v zlatu; mizna in stenska 6 d. v zl. za komad); prosta so ognjila in kremen. 4. alkohol (špirit) (10 d. v zl. za hektolitersko stopnjo); 5. sadno žganje (5 d. v zl. za hektolitersko stopnjo alkohola), izvzemši ono, ki se je po tozadevnih predpisih in na osnovi posebnega dovolila proizvelo trošarine prosto za domačo rabo; 6. kvas (1 d. v zl. za 1 kg.

Nanovo so se uvedle trošarine na: 1. kavo 100 d. v zl. za 100 kg); 2. kavne nadomestke (30 d. v zl. za 100 kg); 3. riž (20 d. v zl. za 100 kg); 4. jedilno olje (20 d. v zl. za 100 litrov); 5. fina vina, to so vina iznad 16% do vštete 22.5% alkoholnosti ali iznad 5% sladkornega izvlečka (300 d. v zl. za 100 litrov). Za fina vina veljajo brez ozira na njihovo alkoholnost ali sladkornost tudi: šampanjec, malaga, pelinkovec, šeri, kiprčan, hères, malvazija, moškatno, kapsko, portsko, madejra, marsala in slična. Za šampanjec velja vsaka tekočina, bodi od grozdja ali sadja, ki ima nad 1 stopinjo alkohola in ki se pri odprtju peni. Vina z nad 22.5% alkoholnostjo se obdavčujejo kakor alkohol (špirit). Sem spadajo navadno medicinska vina kakor: pepsinova, kinova, železno kinova, kinovo pepsinska, kinovo kakavna itd. 6. likér, konjak, esencije za pijače (400 d. v zl. za 100 litrov). Ta trošarina pripada poleg trošarine na vsebovani čisti alkohol. Esencije za napravljanje nealkoholnih pijač (limonade itd. ne plačajo trošarine. 7. rum (300 d. v zl. za 100 litrov). Opomnja pod prejšnjo točko velja, kar se tiče vsebovanega alkohola, tudi za rum. 8. sveče izvzemši lojeve in voščene (20 d. v zl. za 100 kg); 9. električno razsvetljavo: a) od žarnice do vštetih 32 normalnih sveč (5 d. v zl. za komad); b) od jačje žarnice (0.30 d. v zl. za vsako normalno svečo); c) od obločnice (20 d. v zl. na mesec). Občine plačajo le polovico trošarine, kolikor gre za razsvetljavo mesta s tokom lastne proizvodnje in svetili lastne neposredne nabave iz inozemstva. 10. svetilni plin (0.20 d. v zl. za kubični meter). Občine plačajo le polovico trošarine, kolikor gre za razsvetljavo mesta s plinom lastne proizvodnje. 11. kalcijev karbid (30 d. v zl. za 100 kg); 12. kisovo (ocetno) kislino (2 d. v zl. za 100 kg in vsako stopnjo). Pri kisovi (ocetni) kislini domače proizvodnje se trošarina ne plača od končnega izdelka nego od sirovine, to je od kalcijevega acetata (100 d. v zl. za 100 kg); 13. mineralne vode: a) naravne mineralne vode (0.20 d. v zl. za liter); b slične umetne vode, kakor n. pr. sodavica, pokalica, sinalko (0.10 d. v zl. za liter). Dinar v zlatu šteje tačas za 8 K. Kdor ima trošarinske predmete v zalogi dne 20. septembra 1920 l., mora v teku osmih dni, to je najkasneje **do vštetega 27. septembra 1920 l.** prijaviti svoje zaloge pristojnemu oddelku finančne straže, in plačati razliko, oz. novo predpisano trošarino najkasneje v **nadaljnjem roku petih dni.** Prijava se napravi pismeno ali ustno in obsezaj: 1. ime, priimek, bivališče in posel lastnika; 2. vrsto in količino troš. predmeta po stanju z dne 20. septembra 1920. l.; 3. navedbo mesta, kjer so ti predmeti shranjeni; podpis lastnika oz. njegovega zastopika in datum. Prijavo je napraviti po predpisu v treh izvodih. Ker se bo pa plačevala trošarina v Sloveniji po poštno-čekovnih položnicah, zadostujeta dva izvoda. Po uradni ugotovitvi zaloge trošarinskih predmetov izračuni kontrolni organ odpadajočo trošarino v kronah, izpolni poštno-čekovno položnico, glasečo se na poštno-čekovni račun delegacije ministrstva za finance v Ljubljani, štev. 10.011 in jo izroči stranki z enim izvodom potrjene prijave. Odpadajoča vsota se plača pri najbližjem poštnem uradu. Prijave in naknadnega plačila trošarine je oproščen, kdor nima v zalogi več kakor: 10 kg sladkorja, 5 kg kave, 10 kg kavnih nadomestkov, 10 kg riža, 10 litrov olja, 25 litrov piva, 5 litrov finih vin, po 5 litrov likerja, konjaka in ruma, 1 liter esencije za pijače, 10 kg sveč, 10 kg karbida, po 5 litrov špirita in žganja, 1 liter kisove (ocetove) kisline, po 20 litrov mineralnih vod in drugih njim sličnih vod ter 1 kg kvasa. Kdor ima večjo zalogo katerega teh predmetov, mora prijaviti vso zalogo tega predmeta in za vso zalogo plačati trošarino. **V meddobju na potu se nahajajoče pošiljke** se morajo prijaviti najkasneje v 48 urah po prejemu blaga. **Opuščena ali netočna prijava tvori trošarinski** (dohodarstveni) prestopek; poleg prikrajšane trošarine bi prestopnik moral plačati globo v višini štiri- do osemkratne zatajene trošarine. Netočna je prijava, ako znaša diferenca med prijavljeno in faktično zalogo več kakor 5%. **Predmet izvršenega trošarinskega prestopka zapade** brez odškodnine v korist države. Glede naknadne trošarine veljajo še te-le določbe: 1. žarnice in kresiva, ki so pred 20. septembrom instalirani in v rabi, ne plačajo naknadne trošarine. 2. Pivo zunaj pivovarn plača za vsak hektoliter brez ozira na ekstraktno vsebino 16 d. v zlatu. 3. Pivovarne in tvornice kisove (ocetne) kisline morajo organu finančne straže popisati svoje zaloge po navodilih tega organa. Novi predpisi o spl[illegible] trošarini bodo izšli te dni v Uradnem listu.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
22./9. 23 h	737·8	19	0·6	jasno —	
23./9. 7 h	738·4	17	0·5	megla —	—
23./9. 15 h	736·6	21·5	1·3	jasno —	

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naša dobra mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Karla Margreiter roj. Mankoč

danes ob 1. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek 24. septembra ob 4. uri popoldne s Kongresnega trga št. 14, na pokopališče k Sv. Krištofu.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Žalujoča rodbina Margreiter-Mankoč.

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo, da je umrl po kratki mučni bolezni

Ivan Markizeti

v 60. letu svoje starosti.

Javornik, 24. sept. 1920.

Uršula, žena. **Minka,** učiteljica; **Ivanka,** hčeri. **Lovro,** brat. **Jozefa,** sestra.

Odvetniška pisarna dr. Karl Kodermana v Mariboru

se je **preselila** na Aleksandrovo cesto št. 12 (ob vogalu Sodne ulice).

Kupi se že rabljen **PISALNI -STROJ-** Ponudbe na upravo lista pod: „Šola".

Prva Jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje d. d. na Bregu pri Ptuju ima naprodaj prvovrstne

gonilne in šivalne jermene

inozemske provenijence v večjih množinah, po zmernih cenah.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in **vaš golazen** mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim mišim K 10, za podgane in **miši** K 10; za **ščurke** K 10; posebno močna vrsta K 20; tinktura za **stenice** K 10; uničevalec **moljev** K 10.; prašek proti **mrčesom** K 10 in 12.; mazilo proti **ušem** pri **ljudeh** K 5.—10.; mazilo za **uši** pri **živini** 6.—10.; prašek za **uši v obleki** in **perilu** K 6 in 10.; tinktura proti **mrčesu na sadju** in **zelenjadi** (uničev. rastlin) K 10. Prašek proti **mravljam** K 10. Mazilo proti **garjam** K 10. — Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.

Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Zidno opeko (cigla),

zarezani strešnik zakrivač

(Dvostruki utorni crep)

nudi **takoj dobavno v poljubni množini, del. dr.**

Združene opekarne, Ljubljana

(prej Vidic-Knez).

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

Charles Princ
Ljubljana

Manufaktura

Zaloga: Turjaški trg 1.
Pisarna: Židovska ulica 1|1.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo po pošti K 12·50 poštnine prosto. — **Prodaja in razpošilja** lekarna Trnkoci v Ljubljani, zraven rotovža. 1631

Stare klobuke

damske in moške, sprejme v **preoblikovanje** letošnjih modelov. V zalogi damski klobuki najnovejše mode po jako nizki ceni. — Sprejme manjša in večja naročila. **Jela Stemberger, Dunajska cesta 9, II. dvorišče.**

Petrolejske vrče in zaboje

kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po K 50. franko postaja odpošiljatelja. **Hrovat & Komp.** Ljubljana. Poleg realke

Inserirajte v Slovencu!

Proti dobri nagradi se išče v Ljubljani

stanovanje

obstoječe iz treh sob in pritiklin. — Ponudbe na pisarno **dr. Pegana, Dunajska cesta št. 38.**

Učiteljica se išče v zavod, nastop takoj, vse prosto, plača po dogovoru. Kje, pove upravništvo „Slovenca" pod št. **3957.**

Krojaški pomočnik se sprejme takoj za mala dela. — **Ivan Kepa, Dev. Marija v Polju št. 15.**

Vzgojiteljica, neoporekljive preteklosti, fino izobražena, s perfektnim jezikovnim znanjem, energična, starost 40 do 50 let, se sprejme k dvema šolo obiskujočima dečkoma v starosti 10 in 13 let. Ponudbe s spričevali in sliko na upravo „Slovenca" pod **»Fina vzgojiteljica«.** 3952

Proda se enonadstropna vila z zemljiščem v ljubljanski okolici. — Naslov pove uprava „Slovenca" pod št. **3954.**

Tapetniška delavnica Franc Jager

Ljubljana, Komenskega ul. 12 (Rok. dom)

sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, ter ima vedno v zalogi **divane, otomane, modroce, žimnice itd.** Sprejema tudi popravila, ki se točno in solidno izvrše po najnižjih cenah.

Suhe gobe in fižol kupuje po najvišjih dnevnih cenah Družba »Sad« trgovina z deželnimi in gozdnimi pridelki, **Ljubljana, Beethovnova ulica.** Prosi se za ponudbe.

Hišo

z večjim **gospodarskim poslopjem ali skladiščem** v okolici mesta Ljubljane, Šiški ali Viču se **kupi** event. **vzame** za daljšo dobo v najem. — **Cenjene** ponudbe z navedbo cene na **anončno** ekspedicijo **Al. Matelič,** Ljubljana.

Dober krojaški stroj se proda. Zelena jama 111. 3947

Naročajte in širite „Slovenca"!

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.